

Deel 3 Regels in de ruimte

Stel, bij het vak Nederlands ga je meedoen aan een discussie over de volgende vraagstelling: 'Zijn er regels nodig voor commerciële activiteiten in de ruimte?'

Ter voorbereiding krijg je van de docent een setje bronnen. Je maakt een analyse van de opbouw en de inhoud van bron 1. Om de discussie te structureren wil je eerst zicht krijgen op de deelthema's in deze tekst.

Lees bron 1.

Je kunt bron 1 na de inleiding met onderstaande kopjes in vier opeenvolgende delen onderverdelen:

- deel 1: Het wereldbeeld van de *space barons*
- deel 2: De meerwaarde van de ruimte voor de mensheid
- deel 3: De ruimte als domein voor ondernemers om van te profiteren
- deel 4: Wat er moet gebeuren tegen de ruimtecowboys

1p 27 Bij welke alinea begint deel 3?

1p 28 Bij welke alinea begint deel 4?

In bron 1 kom je regelmatig een opvallende woordkeuze van de auteur tegen. Ook zie je dat de auteur ingaat op de woordkeuze van anderen. Omdat woordkeuze in een discussie een sterk effect kan hebben, besluit je hier aandacht aan te besteden.

Uit de woordkeuze in alinea 1 tot en met 3 kun je afleiden welke houding de auteur heeft ten opzichte van Jeff Bezos, Richard Branson en Elon Musk.

1p 29 Citeer uit alinea 1 tot en met 3 de woordgroep die deze houding uitdrukt en geef aan of deze houding overwegend **positief** of **negatief** is.

In alinea 5 lees je kritiek op het gebruik van de woorden '*frontier*' en 'koloniseren'.

1p 30 Wat houdt deze kritiek in?

Woorden als '*frontier*' en 'koloniseren' zijn

- A omstreden, gelet op de historische achtergrond.
- B onduidelijk, gelet op de veelomvattende context.
- C onjuist, gelet op de feitelijke betekenis.
- D onzorgvuldig, gelet op het achterliggende wereldbeeld.

Het valt je op dat in alinea 6 de groepen “wij, aardgebonden stakkers” en “een klein clubje interplanetaire adel” tegenover elkaar worden gezet.

- 1p 31 Wat wordt aangetoond door deze groepen tegenover elkaar te zetten?
- A De gewone mens kan alleen afwachtend toekijken, terwijl de miljardairs ongecontroleerd hun gang kunnen gaan in de ruimte.
 - B De gewone mens moet zich niet bemoeien met wat er in de ruimte gebeurt, terwijl de rijken hierin juist het voortouw moeten nemen.
 - C De miljardairs weten precies wat er zich afspeelt in de ruimte, terwijl de gewone mens geen idee heeft van wat daar allemaal gebeurt.
 - D De rijken amuseren zich in de ruimte, terwijl de gewone mens aan het werk is op de aarde.

Je gaat in bron 1 op zoek naar bruikbare argumenten voor de discussie en ziet dat die vooral aan het eind van de tekst staan.

Je leest in alinea 10 tot en met 13 een verwijt richting de ruimtevaartondernemers Bezos, Branson en Musk.

- 1p 32 Vat dit verwijt samen.
Geef antwoord in een of meer volledige zinnen en gebruik voor je antwoord niet meer dan 15 woorden.

“Het ligt dus wat genuanceerder dan Branson het doet voorkomen.”
(regels 151-153)

- 2p 33 Geef aan welke uitspraak van Branson hier wordt bekritiseerd en welke twee nuanceringen er worden aangebracht. Baseer je antwoord op alinea 10 tot en met 12 van bron 1.
Neem de nummers uit de tabel over en zet je antwoord daarachter. Geef antwoord in volledige zinnen.

uitspraak van Branson:	(1)
twee nuanceringen:	(2)
	(3)

- 1p 34 Hoe kun je het doel van de redenering in alinea 13 het best omschrijven? Met deze redenering wordt beoogd om te
- A nuanceren, omdat ermee wordt erkend dat de ruimtevaart ook indrukwekkend is.
 - B ontnuchteren, omdat deze de werkelijke motieven achter de ruimtevaart onthult.
 - C spotten, omdat de commerciële ruimtevaart hiermee niet serieus wordt genomen.
 - D vergoelijken, omdat de ruimtevaart kennelijk altijd discussie zal blijven oproepen.

Nadat je de argumenten hebt verzameld, wil je ook het centrale standpunt van bron 1 helder kunnen formuleren.

- 2p **35** Welke zin verwoordt het centrale standpunt van bron 1 het best?
- A** De ruimteactiviteiten van miljardairs moeten worden gezien als een mythe en niet als filantropische onderneming.
 - B** Het wordt tijd dat de ruimte niet alleen een wingewest is voor mensen met veel geld, maar ook voor de gewone mens.
 - C** Overheden moeten er met gezamenlijke regelgeving voor zorgen dat de ruimte niet voor commerciële doeleinden wordt uitgebaat.
 - D** Voor de toekomst van ons heelal is het een slechte zaak dat drie miljardairs op dit moment beeldbepalend zijn voor de ruimtevaart.

De discussie zal plaatsvinden op een podium in de school. Tijdens de discussie wil je op de achtergrond een afbeelding laten zien. Hiervoor kies je bron 2 uit het setje bronnen, omdat je vindt dat deze cartoon goed past bij de inhoud van bron 1.

Bekijk bron 2.

- 1p **36** De cartoon uit bron 2 past in meerdere opzichten bij bron 1. Welke zin uit het begin van bron 1 wordt het best geïllustreerd door deze cartoon?
- A** “De nieuwe *space race* ging niet tussen rivaliserende staten, maar tussen ijdele miljardairs.” (regels 13-15)
 - B** “De boodschap was duidelijk: Branson mocht eerder zijn, Bezos ging hoger. Baas boven baas.” (regels 28-30)
 - C** “Met miljoenen fans, miljarden dollars om te investeren en deals met grote ruimtevaartorganisaties zijn ze inmiddels beeldbepalend voor de ruimtevaart.” (regels 48-53)

Je zoekt nog meer voorbeelden van opvallende woordkeuzes en je wilt voor de discussie nog extra argumenten verzamelen. Daarom lees je bron 3 en 4.

Lees bron 3.

Je ziet dat ook in bron 3 opvallend taalgebruik voorkomt, net als in bron 1. Zo lees je in alinea 2 van bron 3 de benaming “deze drie ruimtemusketiers”.

- 2p **37** Citeer uit alinea 3 tot en met 10 van bron 1 drie woordgroepen waarin op een vergelijkbare manier over de drie ruimtevaartondernemers wordt gesproken.

In alinea 4 van bron 3 wordt een fenomeen beschreven dat ook in bron 1 aan bod komt.

- 1p **38** Met welk woord wordt dit fenomeen in bron 1 aangeduid?

Lees bron 4.

In alinea 2 van bron 4 lees je de volgende zin: “Elk land opereert nu voor zich, waardoor het recht van de sterkste zal regeren.” Je realiseert je dat bron 1 deze bewering tegenspreekt.

- 1p **39** Citeer uit alinea 1 tot en met 3 van **bron 1** de zin die het best kan worden gebruikt om bovenstaande bewering tegen te spreken.

In bron 1 lees je een duidelijk standpunt: “Overheden moeten overeenkomen dat het gebied buiten de dampkring niet voor commerciële doeleinden mag worden geëxploiteerd.” (regels 172-175)

De auteur van bron 4 noemt twee voorwaarden waaronder de ruimte wat haar betreft wél voor commerciële doeleinden mag worden geëxploiteerd.

- 2p **40** Noem deze twee voorwaarden.
Geef antwoord in een of meer volledige zinnen en gebruik voor je antwoord niet meer dan 30 woorden.

Let op: de laatste vragen van dit examen staan op de volgende pagina.

Ook in bron 3 en 4 kom je argumenten tegen die je kunt gebruiken voor de discussie.

- 3p 41 Noteer per bron de argumenten tegen en voor commerciële activiteiten in de ruimte. Neem uit de tabel de nummers over en zet je antwoorden daarachter.

Geef antwoord in volledige zinnen. Geef geen voorbeelden. Twee argumenten zijn al gegeven.

bron	argumenten tegen commerciële activiteiten in de ruimte	argumenten voor commerciële activiteiten in de ruimte
bron 3	(3a) Commerciële ruimtevaart is een vorm van decadentie.	(3b) ... (3c) ...
bron 4	(4a) ... (4b) ...	(4c) Het biedt kansen voor het winnen van mineralen in de ruimte. (4d) ...

Je ziet dat bron 4 zowel twee argumenten voor als twee argumenten tegen commerciële activiteiten in de ruimte geeft. Je vraagt je af welk antwoord de auteur zou geven op de vraag die in jullie discussie centraal staat: 'Zijn er regels nodig voor commerciële activiteiten in de ruimte?'

- 1p 42 Beargumenteer of de auteur van bron 4 deze vraag met 'ja' of 'nee' zal beantwoorden. Neem de nummers uit onderstaande zin over en zet je antwoord daarachter.

De auteur van bron 4 zal de centrale vraag waarschijnlijk met (1) (kies uit: *ja/nee*) beantwoorden, want ... (2)

Bronvermelding

Een opsomming van de in dit examen gebruikte bronnen, zoals teksten en afbeeldingen, is te vinden in het bij dit examen behorende correctievoorschrift.